

Stockholms kommun

# Beslut efter uppföljning 2019-09-24

---

efter tillsyn i Snösätraskolan  
belägen i Stockholms kommun

## Uppföljning av tillsyn i Snösätraskolan

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Stockholms kommun, huvudman för Snösätraskolan, under höstterminen 2018. Skolinspektionen fattade den 6 december 2018 beslut efter tillsyn för Snösätraskolan. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut.

Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Stockholms kommun inkom med den 24 maj 2019, samt vad som har kommit fram vid tillsynsbesök på skolan den 24 september 2019, och ytterligare kompletterande yttranden från huvudmannen inkomna i oktober 2019.

### **Skolinspektionens beslut**

---

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälp samtliga påtalade brister. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa de brister som kvarstår.

#### **Föreläggande vid vite**

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Stockholms kommun att vid vite av 1 500 000 kr senast den 4 september 2020 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart. Om Stockholms kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömmande av vitet.

Nedan redovisas de åtgärder som Skolinspektionen anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

#### ***Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling***

##### *Bedömning av brist*

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

### *Åtgärder som behöver vidtas*

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna. Om det är möjligt får bristerna avhjälpas på annat sätt.

Stockholms kommun ska se till att alla elever på skolan tillförsäkras en miljö som präglas av trygghet och studiero. I detta ingår att se till att det finns ett strategiskt arbete för att skapa trygghet och studiero, vilket innefattar att kartlägga tryggheten och studieron vid skolan, och utifrån en analys av det som framkommer i kartläggningen vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa trygghet och studiero, samt följa upp och utvärdera åtgärderna. Nödvändiga åtgärder kan innefatta till exempel

- att säkerställa att alla som arbetar i skolan har gemensamma utgångspunkter och förhållningssätt i arbetet med att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero,
- att säkerställa en tillräcklig vuxennärvaro på skolgården och i skolans lokaler där konflikter mellan elever förekommer, och
- att säkerställa att personal alltid ingriper vid konflikter mellan elever.

### *Motivering till bedömning av brist*

Skolinspektionen bedömde i beslut den 6 december 2018 att det fanns brister i Snösätraskolans arbete med trygghet och studiero. Av utredningen framgick att studieron varierade betydligt mellan olika klasser och ämnen. Samtliga intervjuade elever upplevde studieron som så bristande att den påverkade deras möjlighet att koncentrera sig på lektionerna. Av utredningen framgick också att skolmiljön var otrygg och att elever kunde utsättas för kränkande behandling. Stockholms kommun förelades därför att avhjälpa bristerna.

Skolinspektionen bedömer att eleverna på Snösätraskolan fortfarande inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Av de uppgifter som framkommit i samband med Skolinspektionens uppföljning framkommer visserligen att Stockholms kommun tillsett att det vidtagits vissa åtgärder för att komma tillrätta med bristerna. Det har till exempel tillsetts att vuxna personer i högre utsträckning är närvarande i de miljöer där eleverna vistas. Det finns även elevuppgifter om att det inte är lika mycket bråk på skolgården som tidigare och att det finns lärare som reagerar när bråk uppstår. Därtill finns uppgifter från elevhälsan om att det finns elever som tycker att det blivit lugnare tack vare att det satts in fler rastvakter. Det framkommer emellertid också att elever i hög utsträckning fortfarande upplever skolmiljön som otrygg. Vidare framgår det av intervjuer att elever upplever att det exempelvis kan vara bråkigt på rasterna. Skolinspektionen har därtill observerat våld under såväl lektionstid som under tiden elever väntat på en lektion. Av intervjuer med elevhälsan och elever framgår vidare att personalen inte alltid ingriper vid

konflikter. Därutöver har Skolinspektionen observerat våld mellan elever, där personal inte funnits i närheten. Vidare framgår det av utredningen att många elever på skolan fortfarande inte upplever att de har en skolmiljö som präglas av studiero. Rektorn uppger visserligen att det vidtagits åtgärder, såsom samtal och framtagande av policydokument, och menar att det råder studiero. Utredningen i övrigt visar dock att det ofta är stökigt på lektionerna, att det ofta är mycket hög ljudnivå, att elever har svårt att komma till ro och arbeta, samt att många elever upplever att de inte kan arbeta i lugn och ro på skolan. Skolinspektionen bedömer att det finns en risk för att elevernas brist på trygghet och studiero får en negativ inverkan på deras möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

I den skriftliga redovisning som Stockholms kommun inkommit med till Skolinspektionen angavs bland annat att följande åtgärder vidtagits. Under vårterminen 2019 är det fler vuxna ute på rasterna och det erbjuds organiserade aktiviteter. Vuxna är kvar i högre grad i korridorer/övergångar med eleverna för att skapa lugn. Omklädningsrum är bemannade. Arbetslagen har justerat rutinerna för att skapa trygghet i olika situationer, såsom vid övergångar och mellan aktiviteter.

Av Skolinspektionens utredning framgår att eleverna fortfarande inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet. Vid elevintervjun framkom att det fortfarande är bråkigt på rasterna, att det inte finns så många rastvakter och att de rastvakter som finns står för sig själva och pratar eller inte ser vad som händer på skolgården. Vidare framkom att det finns elever som upplever att lärarna inte brukar göra någonting om man vänder sig till dem efter att det hänt något och att lärarna inte bryr sig, samt att det finns flera elever på skolan som är bråkiga och skapar otrygghet. Det framkom dock även uppgifter om att det inte är lika mycket bråk på skolgården som tidigare och att det finns lärare som bryr sig och reagerar när bråk uppstår.

Vid intervju med elevhälsan uppgav en av representanterna att de får en bild av tryggheten på skolan genom elevrådet och att det där framkommit att eleverna tycker det blivit lugnare tack vare att det satts in fler rastvakter. En av representanterna uppgav dock att det förekommer att rastvakterna står och pratar med varandra istället för att ingripa vid konflikter på det sätt elever berättat om.

Rektorn uppgav vid intervju att det arbetats mycket med att ta fram olika policydokument och att det samtalats mycket om tryggheten. Rektorn uppgav

också att brister i tryggheten hos eleverna beror på att det varit hög personalomsättning på skolan under det föregående året. Rektorn uttryckte också, med anledning av att det framkommit uppgifter om att rastvakter pratar med varandra och inte är där eleverna är på skolgården, att "[a]rbetet är i begynnelsen och allt kanske inte sitter helt perfekt".

Vid Skolinspektionens besök på skolan observerades elever som väntade i skolans korridorer innan lektioner utan att det fanns några vuxna närvarande. Skolinspektionen observerade även vid ett tillfälle hur elever som väntade på att lektionen skulle börja, utan att personal närvarade, brottades och stampade på varandra. Vidare observerade Skolinspektionen hur en elev under en lektion slet ner en elev från en stol och slog flera slag på den liggande eleven varpå läraren vid den aktuella lektionen ingrep, återställde ordningen och återupptog undervisningen.

I en enkätundersökning som Stockholms kommun genomfört under vecka 2 – 9 under år 2019 framgår bland annat att elever på Snösätraskolan i lägre utsträckning än elever på andra skolor som deltagit i undersökningen upplever att de är trygga på skolan. Av undersökningen framkommer till exempel att 29 procent av eleverna i årskurs 5 angett svarsalternativet instämmer inte alls som svar på ett påstående om att de känner sig trygga på skolan, jämfört med tre procent av eleverna vid övriga deltagande skolor.

Av Skolinspektionens utredning framgår också att eleverna fortfarande inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. I den skriftliga redovisning som Stockholms kommun inkommit med till Skolinspektionen angavs bland annat att ett ramverk för hur en "Snösätralektion" ska se ut har tagits fram för att skapa tydlighet och likvärdighet. Vid rektorsintervjun framkom att det arbetats med att ta fram olika policydokument och att de på skolan samtalat mycket om studieron. Rektorn uppgav också att studieron nu är bättre på skolan, men att det finns ett fåtal elever som inte bidrar till studieron. Rektorn uttryckte också att enligt hens bedömning råder det studiero på skolan. Vid elevintervjun framkom dock att elever upplever sin studiemiljö som stökig i varierande grad mellan nästan varje dag till nästan alla lektioner. En elev uppgav visserligen att studieron är lite bättre än förra året, men det finns även elevuppgifter om att nästan alla lektioner under en dag är stökiga och att det är stökigt under nästan hela lektionen.

Vid intervju med elevhälsan uppgav en representant att studieron på skolan inte förändrats utan att den mer eller mindre är densamma. En representant uppgav att studieron inte förändrats på grund av att man på skolan behöver samtala mer om pedagogiskt ledarskap och att man får utveckla det. Vid Skolinspektionens besök på skolan genomfördes totalt sex

lektionsobservationer. Vid tre av observationerna var det mycket hög ljudnivå i klassrummet och eleverna hade svårt att komma till ro. I en enkätundersökning som Stockholms kommun genomfört under vecka 2 – 9 under år 2019 framgår bland annat att elever på Snösätraskolan i högre utsträckning än elever på andra skolor som deltagit i undersökningen upplever att de inte kan arbeta i lugn och ro på lektionerna. Av undersökningen framkommer till exempel att 39 procent av eleverna i årskurs 5 angett svarsalternativet instämmer inte alls som svar på ett påstående om att de kan arbeta i lugn och ro på skolan, jämfört med fem procent av eleverna vid övriga deltagande skolor.

### *Motivering till val av verktyg*

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Ett föreläggande får enligt 26 kap. 27 § skollagen förenas med vite. Skolinspektionen ska förena ett föreläggande med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövt.

Eftersom verksamheten vid Snösätraskolan inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Stockholms kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Bristerna i skolans arbete med trygghet och studiero får konsekvenser för elevernas möjligheter att nå målen för utbildningen. Bristerna har dessutom funnits under längre tid. Föreläggandet förenas därför med vite.

### **Grundläggande förutsättningar för skolenheten**

#### *Bedömning av brist*

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elever ges en studie- och yrkesorienterande verksamhet som tillgodoser deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet så att eleverna får pröva och utveckla sina intressen oberoende av könstillhörighet. (2 kap. 29 § skollagen; 10 kap. 8 a § skollagen; Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.8 Rektorns ansvar)

### *Åtgärder som behöver vidtas*

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Om det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

- Se till att det finns tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. I detta ingår att skolans plan för studie- och yrkesvägledning ska implementeras.

### *Motivering till bedömning av brist*

Skolinspektionen bedömde i beslut den 6 december 2018 att det fanns brister i Snösätraskolans arbete med studie- och yrkesvägledning. Av utredningen framkom att det fanns en plan för hur studie- och yrkesvägledningen skulle bedrivas på skolan, men att planen inte följdes. Vidare framkom att det saknades personal som fått ett särskilt ansvar för att hantera frågorna om studie- och yrkesvägledning. Stockholms kommun förelades därför att se till att eleverna erbjuds studie- och yrkesvägledning av personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet tillgodoses.

Skolinspektionen finner vid en sammantagen bedömning att utbildningen vid Snösätraskolan fortfarande inte är utformad på ett sådant sätt att alla elever i grundskolan erbjuds studie- och yrkesvägledning av personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet tillgodoses. Visserligen har skolan en plan för hur studie- och yrkesvägledningen ska genomföras, men utredningen visar att skolan inte har kommit igång med arbetet och att planen fortfarande inte följs. Bristen riskerar att medföra att eleverna inte får det stöd de behöver för att kunna göra välgrundade val inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

I den skriftliga redovisning av vidtagna åtgärder som Stockholms kommun inkommit med till Skolinspektionen anges bland annat att ett arbete med att revidera skolans plan för studie- och yrkesvägledning har genomförts, att skolledningen ansvarar för arbetet samt att en struktur för hur lärarna ska redovisa sitt arbete med studie- och yrkesvägledning för skolledningen tagits fram. Rektorn uppger visserligen i intervju att eleverna pratat mycket om yrken men säger att det är oklart om de gjort några studiebesök. Rektorn säger också att skolan ännu inte kommit igång med arbetet i enlighet med den plan för studie- och yrkesvägledning som tagits fram.

### *Motivering till val av verktyg*

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Ett föreläggande får enligt 26 kap. 27 § första stycket skollagen förenas med vite.

Eftersom verksamheten vid Snösätraskolan inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Stockholms kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Bristerna i skolans arbete med studie- och yrkesvägledning får konsekvenser för elevernas möjligheter att kunna göra välgrundade val inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. Även tidigare tillsyn på Snösätraskolan visade liknande brister i arbetet med studie- och yrkesvägledning. Därför finns det skäl att anta att bristerna har förekommit under en längre tid. Skolinspektionen har i tidigare beslut från den 6 december 2018 förelagt huvudmannen att avhjälpa bristen, men uppföljningstillsynen visar att bristen fortfarande inte är avhjälpt. Skolinspektionen finner därför skäl att förena föreläggandet med vite.

### **Avhjälpta brister i verksamheten**

#### ***Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling***

##### *Bedömning av brist*

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Stockholms kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Stockholms kommun avhjälpt denna brist.

### *Motivering*

Skolinspektionen bedömde i beslut den 6 december 2018 att det fanns brister i Snösätraskolans målinriktade arbete för att motverka kränkande behandling. Utredningen visade att personalen på skolan inte alltid anmälde till rektorn när de fått kännedom om att en elev upplevt kränkande behandling och att alla

anmälningar inte kom till huvudmannens kännedom. Utredningen visade också att skolan inte genomförde de rastaktiviteter de planerat för i sin plan mot kränkande behandling. Stockholms kommun förelades därför att se till att alla uppgifter om att elever upplevt sig utsatta för kränkande behandling anmäls vidare av personalen till rektorn och av rektorn till huvudmannen samt se till att genomföra de åtgärder som beslutats i skolans plan mot kränkande behandling.

Av Skolinspektionens tillsyn framgår inte annat än att de påtalade bristerna nu är avhjälpna. I den skriftliga redovisning som Stockholms kommun inkommit med till Skolinspektionen anges bland annat att misstankar om att elever kan ha blivit utsatta för kränkande behandling nu anmäls till rektorn enligt skolans rutiner. Av redovisningen framkommer även att rastaktiviteter arrangeras. Vid Skolinspektionens besök på skolan uppgav rektorn att skolans arbete med kränkingsanmälningar nu är helt annorlunda och att alla händelser anmäls till rektorn och att de även anmäls vidare till huvudmannen. Rektorn uppgav även att de har aktiviteter under raster för samtliga elever. Vid intervju med elevhälsan uppgav en representant att de arbetat med att förtydliga rutinerna kring kränkningar, återgått till att använda förvaltningens kränkingsanmälningar och att de arrangerar rastaktiviteter.

### ***Grundläggande förutsättningar för skolenheten***

#### ***Bedömning av brist***

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Stockholms kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Elevhälsan arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande och stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Stockholms kommun avhjälpit denna brist.

#### ***Motivering***

Skolinspektionen bedömde i beslut den 6 december 2018 att det fanns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Utredningen visade att utöver skolsköterskans elevhälsosamtal, så förekom det få förebyggande och hälsofrämjande insatser. Stockholms kommun förelades därför att avhjälpa bristen.

Av Skolinspektionens tillsyn framgår inte annat än att den ovan nämnda bristen nu är avhjälpd. I den skriftliga redovisning av vidtagna åtgärder som Stockholms kommun inkommit med till Skolinspektionen anges att elevhälsan

förstärkts med ytterligare en kuratorstjänst till två kuratorer och att elevhälsans arbete riktats in på insatser för att stödja lärarnas arbete och att leda samtalsgrupper. Rektorn uppgav vid intervju att elevhälsan fortfarande arbetar åtgärdande och att akutarbetet inte kunnat släppas helt men att de arbetar i parallella spår och att det huvudsakliga arbetet nu är det förebyggande arbetet. Rektorn berättar vidare att elevhälsan arbetar förebyggande genom att träffa alla lärare. Rektorn berättar att elevhälsan lyssnar på hur lärarna upplever situationer runt elever och tillför nya synsätt utan själva ta över lösningarna runt eleverna. En av elevhälsans representanter berättar hur de arbetar systematiskt, normkritiskt och våldsförebyggande för att förebygga problem under mellanstadietiden. En av elevhälsans representanter berättar hur de arbetat med lärarna kring elevernas mående och hur de även arbetar för att utveckla samarbetet med vårdnadshavare. Rektorn uppger att de som ett led i det förebyggande arbetet för att gynna elevernas mående infört frukost på skolan.

Skolinspektionen avslutar härmed tillsynen avseende de brister som bedöms som avhjälpna.

#### På Skolinspektionens vägnar

**X** Tommy Lagergren

Beslutsfattare  
Signerat av: Tommy Lagergren

**X** Henrik Fredriksson

Föredragande  
Signerat av: Henrik Fredriksson

I ärendets slutgiltiga handläggning har enhetschefen Mia Martini, juristen Anders Gullberg och avdelningsjuristen Erica Ström deltagit.

Hur man överklagar, se bilaga 1

#### **Bilagor**

Bilaga 1: Överklagandehänvisning

## Bilaga 1: Överklagandehänvisning

Skolinspektionens beslut om föreläggande med vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ska skickas eller lämnas till Skolinspektionen, Box 230 69, 104 35 Stockholm, Sveavägen 159, Stockholm.

Överklagandet ska ha inkommit till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om klaganden är en part som företräder det allmänna ska överklagandet dock ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. De skäl som finns för ändring bör också anges.